



**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**



**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2013**



HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je vývoj v počte udalostí negatívne ovplyvňujúcich životné prostredie?

- Počet udalostí mimoriadneho zhoršenia vôd má kolísavý charakter a v sledovanom období rokov 1993 – 2013 bolo evidovaných 2 498 udalostí. V období rokov 2000 – 2013 najmenej evidovaných MZV bolo v roku 2001 (71) a najviac v roku 2003 (176). V roku 2013 bolo evidovaných o 7 MZV menej ako v roku 2012.
- V počte mimoriadnych zhoršení kvality ovzdušia bolo v rokoch 1993 – 2007 zaznamenaných 65 udalostí. Za posledných šesť rokov SIŽP nezaznamenala žiadnu udalosť vedúcu k zhoršeniu kvality ovzdušia.
- V priebehu rokov 1993 – 2013 bolo na území SR evidovaných 226 698 požiarov, pri ktorých bolo usmrtených 1 141 a zranených 4 029 osôb. V období rokov 2000 – 2013 mali požiare kolísavý charakter, pričom v žiadnom z uvedených rokov neklesol počet pod 8 000. V roku 2013 bol zaznamenaný výrazný pokles požiarov oproti predchádzajúcemu roku a bol približne na úrovni roku 2010.

Aký je vývoj v následkoch udalostí negatívne ovplyvňujúcich životné prostredie?

- Celkové priame škody spôsobené požiarmi v roku 2013 oproti predchádzajúcemu roku klesli. Výška škôd v období rokov 1993 – 2013 dosiahla hodnotu 580,126 mil. eur, pričom najvyššie zaznamenané škody boli evidované v roku 2010 (69,148 mil. eur). V rokoch 2000 – 2013 výška škôd spôsobených požiarmi neklesla pod 15 mil. eur.
- Celkové výdavky a škody súvisiace s povodňami v roku 2013 dosiahli 20,93 mil. eur. V sledovanom období rokov 1998 – 2013 boli celkové výdavky a škody vyčíslené na hodnotu 1 132,1 mil. eur, pričom najnižšie škody boli spôsobené v roku 2003 a najhoršie povodne boli zaznamenané v roku 2010.

HAVARIJNÉ ZHORŠENIE KVALITY VÔD

V roku 2013 podľa štatistík SIŽP bolo zaevidovaných 110 mimoriadnych zhoršení vôd (MZV), čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje pokles o 7 udalostí. Z evidovaných udalostí bolo 60 prípadov na povrchových vodách a v 50 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Tabuľka 152 Prehľad MZV v rokoch 1993, 2000 – 2013

Rok	Počet evidovaných MZV SIŽP	Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
		Povrchových			Podzemných		
		Celkový počet	Vodárenské toky a nádrže	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistenie	Ohrozenie
1993	142	95	3	12	47	10	37
2000	82	55	2	9	27	3	24
2001	71	46	1	4	25	1	24
2002	127	87	1	6	40	5	35
2003	176	134	2	3	42	0	42
2004	137	89	1	10	48	11	37
2005	119	66	2	5	53	2	51
2006	151	94	0	3	57	6	51
2007	157	97	1	4	60	4	56
2008	102	49	0	6	53	4	49
2009	101	50	1	3	51	7	44
2010	100	42	0	2	58	2	56
2011	115	59	2	5	56	1	55
2012	117	67	0	7	50	2	48
2013	110	60	1	5	50	4	46

Zdroj: SIŽP

V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k miernemu zníženiu počtu MZV zapríčinených ropnými látkami, inými toxickými látkami a nerozpustnými látkami. Výraznejší pokles počtu prípadov znečistenia zaznamenali exkrementy hospodárskych zvierat a látky, v ktorých sa nepodarilo zistiť druh škodlivej látky alebo obzvlášť škodlivej látky. Zvýšenie počtu MZV spôsobili silážne šťavy, odpadové vody a iné látky.

Tabuľka 153 Vývoj v počte MZV podľa druhu látok škodiacich vodám (LŠV) v rokoch 1993, 2000 – 2013

Druh látok škodiacich vodám	1993	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ropné látky	70	33	64	70	63	69	76	65	65	60	76	66	65
Žieraviny	5	2	5	1	0	3	4	2	0	3	0	1	1
Pesticídy	2	0	1	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Exkrementy hospodárskych zvierat	8	5	9	15	14	14	12	7	2	10	10	13	9
Silážne šťavy	0	4	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Priemyselné hnojivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Iné toxické látky	5	12	3	0	4	4	5	2	1	1	3	3	1
Nerozpustné látky	11	5	6	3	4	3	3	2	2	4	0	3	1
Odpadové vody	8	10	17	20	10	28	24	15	17	12	14	14	18
Iné látky	4	2	3	10	8	6	7	3	1	6	7	3	8
Látky škodiace vodám, v ktorých sa štetrením nepodarilo zistiť druh	29	9	17	14	10	22	24	6	1	3	5	14	5

Zdroj: SIŽP

V roku 2013 najviac MZV bolo spôsobených ľudským faktorom (vrátane dopravných nehôd, ktoré zavinili vodiči) a nevyhovujúcim technickým stavom zariadení alebo objektov, v ktorých sa zaobchádza so škodlivými látkami alebo obzvlášť škodlivými látkami.

Tabuľka 154 Prehľad o príčinách vzniku MZV v rokoch 1993, 2000 – 2013

MZV podľa príčiny ich vzniku												
Rok	Ľudský faktor	Nevyhovujúci stav zariadenia v dôsledku			Mimoriadna udalosť		Poveternostné vplyvy	Doprava a preprava		MZV vzniklo mimo územia SR	Iná	Nezistená
		nedostatočnej údržby a náhradných dielov	nevhodného technického riešenia	nedostatočnej kapacity skl. objektu	požiar	výbuch		doprava	preprava LŠV			
1993	23	14	12	1	1	0	2	29	0	7	11	44
2000	14	7	5	1	0	1	3	11	1	5	14	19
2001	15	4	9	1	0	1	0	9	1	0	18	0
2002	17	8	11	6	1	0	5	28	6	0	21	24
2003	43	14	12	3	1	3	12	28	2	2	19	37
2004	16	9	8	4	3	0	5	19	2	7	37	27
2005	21	6	13	5	2	0	1	40	5	3	7	16
2006	30	7	13	5	2	2	4	38	6	1	20	23
2007	32	5	12	6	0	4	3	50	4	0	10	31
2008	10	10	9	2	1	2	2	38	6	1	10	12
2009	13	10	3	1	1	1	1	27	5	0	24	15
2010	9	9	7	5	0	3	4	24	4	0	22	13
2011	22	11	9	0	1	2	4	28	0	1	25	12
2012	34	13	13	0	1	1	7	17	1	1	10	19
2013	17	12	13	2	2	0	3	34	1	0	12	13

Zdroj: SIŽP

HAVARIJNÉ ZHORŠENIE KVALITY OVZDUŠIA

V roku 2013 nebola na Útvare inšpekcie ochrany ovzdušia SIŽP zaevidovaná žiadna udalosť vedúca k zhoršeniu kvality ovzdušia.

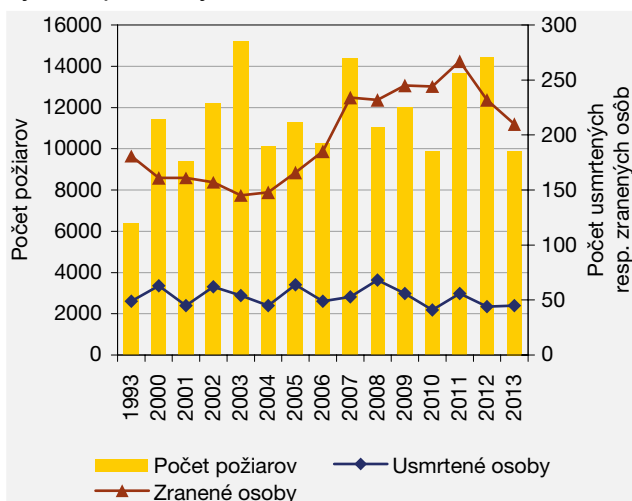
POŽIAROVOSŤ

V roku 2013 bolo v SR zdokumentovaných 9 898 požiarov, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje pokles o 4 515 prípadov. V dôsledku týchto požiarov bolo usmrtených 45 osôb (o 1 viac ako v roku 2012) a rôzne druhy zranení utrpelo 210 osôb (čo je menej o 22 osôb). Priame materiálne škody dosiahli 28 997,1 tis. eur, pričom výška uchránených hodnôt bola vyčíslená na 138 703,2 tis. eur.

Z hľadiska škôd vzniknutých požiarimi v jednotlivých odvetviach ekonomických činností, **najviac požiarov vzniklo v bytovom hospodárstve** – 1 857, so škodou 6 554,8 tis. eur, kde bolo 30 osôb usmrtených a zranených bolo 133 osôb. V **domácnostiach** vzniklo 1 134 požiarov, pri ktorých bolo usmrtených 6 a zranených 25 osôb. Priame hmotné škody dosiahli hodnotu 5 978,1 tis. eur. Na treťom mieste sa v požiarnej štatistike z hľadiska počtu vzniknutých požiarov umiestnilo **poľnohospodárstvo** s 1 103 požiarimi s priamymi materiálnymi škodami 1 747,4 tis. eur, pri ktorých bola usmrtená jedna osoba a tri osoby boli zranené.

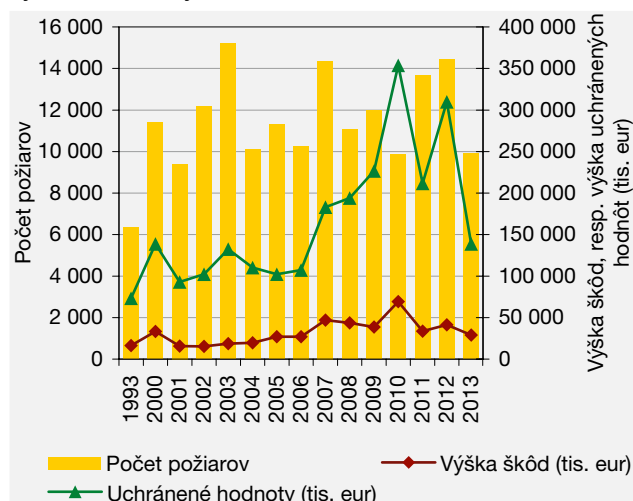
Z hľadiska územnosprávneho členenia, **najviac požiarov** vzniklo v roku 2013 v Košickom kraji (1 978) a **najmenej** v Trenčianskom kraji (869). **Najvyššie priame škody** v dôsledku požiarovosti vznikli v Prešovskom kraji (5 531,9 tis. eur) a **najnižšie** v Košickom kraji (2 460,1 tis. eur).

Graf 175 Vzťah medzi počtom požiarov a počtom usmrtených, resp. zranených osôb v rokoch 1993, 2000 – 2013



Zdroj: P HaZZ MV SR

Graf 176 Vzťah medzi počtom požiarov a výškou škôd, resp. výškou uchránených hodnôt v rokoch 1993, 2000 – 2013



Zdroj: P HaZZ MV SR

POVODNE

Celkovo bolo v roku 2013 povodňami postihnutých 178 obcí a miest, kde bolo zaplavených 2 227 bytových budov, 581 nebytových budov, 11 501,81 ha poľnohospodárskej pôdy, 3 648,30 ha lesnej pôdy a 1 596,91 ha intravilánov obcí a miest. Následkami povodní bolo postihnutých celkom 749 obyvateľov, straty na životoch neboli zaznamenané.

Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami v roku 2013 boli vyčíslené na 20,93 mil. eur, z toho výdavky na povodňové zabezpečovacie práce boli vyčíslené na 4,75 mil. eur, výdavky na povodňové záchranné práce na 2,72 mil. eur a povodňové škody vo výške 13,46 mil. eur.

Povodňové škody na majetku štátu boli vo výške 2,25 mil. eur, na majetku obyvateľov 1,24 mil. eur, na majetku obcí 2,03 mil. eur a vyšších územných celkov 3,81 mil. eur. Na majetku právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov boli škody 4,13 mil. eur.

V rámci legislatívnej činnosti k zákonu č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami je vydaná **vyhláška MŽP SR č. 112/2011 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu, prehodnocovaní a aktualizácii plánov manažmentu povodňového rizika. Na území SR bolo identifikovaných spolu 559 oblastí s výskytom významného povodňového rizika – 378 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko a 181 geografických oblastí, v ktorých možno predpokladať, že je pravdepodobný výskyt významného povodňového rizika.

Tabuľka 155 Následky povodní za obdobie rokov 1998 – 2013

Rok	Počet povodňou postihnutých sídiel	Zaplavené územia (ha)	Škody pri povodniach (mil. eur)	Výdavky (mil. eur)		Výdavky a škody celkom (mil. eur)
				Záchranné práce	Zabezpečovacie práce	
1998	75	3 952	33,34	3,94	1,28	38,56
2000	220	76 494	40,97	0,30	1,84	43,11
2001	379	22 993	65,08	1,90	1,07	68,05
2002	156	8 678	50,64	2,13	1,66	54,43
2003	41	744	1,43	0,19	0,14	1,76
2004	333	13 717	34,91	1,23	3,42	39,56
2005	237	9 237	24,03	2,24	2,67	28,94
2006	512	30 730	47,90	5,98	6,42	60,30
2007	60	339	2,49	0,30	0,21	3,00
2008	188	3 570	39,75	3,59	2,51	45,85
2009	165	6 867	8,41	1,59	1,30	11,30
2010	1 100	103 006	480,85	17,93	27,53	526,31
2011	87	3 076	20,01	2,00	12,58	34,59
2012	146*	538	2,44	0,37	0,46	3,27
2013	178*	16 783	13,46	2,72	4,75	20,93

* Počet obcí, v ktorých bol vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity

Zdroj: VÚVH, MŽP SR

GENETICKÉ TECHNOLOGIE A GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANIZMY

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Hrozí v podmienkach SR riziko v dôsledku používania genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov?

- SR má prijatý systém právnej ochrany v oblasti používania genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov plne kompatibilný s predpismi ES. Používanie genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov podlieha prísnemu procesu posúdenia a schválenia tak, aby riziko bolo minimálne.

POUŽÍVANIE GENETICKÝCH TECHNOLOGIÍ A GENETICKY MODIFIKOVANÝCH ORGANIZMOV

Používanie genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov (GMO) je v podmienkach SR upravené:

- **zákonom č. 151/2002 Z. z.** o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov, ktorý bol v roku 2012 novelizovaný zákonom č. 448/2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- **vyhláškou MŽP SR č. 399/2005 Z. z.**, ktorou sa vykonáva zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov v znení vyhlášky MŽP SR č. 312/2008 Z. z. a č. 86/2013 Z. z., ktorými sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 399/2005 Z. z.